

145 години од раѓањето на Димитрија Чуповски (1878–1940)
5 години од смртта на акад. Блаже Ристовски (1931–2018)

145th anniversary of the birth of Dimitrija Čupovski (1878–1940)
5th anniversary of the death of acad. Blaže Ristovski (1931–2018)



МЕЃУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА

УЛОГАТА НА ИСТОРИСКИТЕ ЛИЧНОСТИ ВО ИСТОРИЈАТА И ВО КОЛЕКТИВНАТА МЕМОРИЈА

во организација на Институтот за национална историја

Скопје, 6–8 ноември 2023
Македонска академија на науките и уметностите

ПРОГРАМА/ PROGRAMME

INTERNATIONAL CONFERENCE

THE ROLE OF HISTORICAL FIGURES IN HISTORY AND COLLECTIVE MEMORY

organized by Institute of National History

Skopje, 6–8 November 2023
Macedonian Academy of Sciences and Arts



ПРОГРАМА / PROGRAMME

6 НОЕМВРИ / 6 NOVEMBER

Регистрација на учесниците / Registration of participants
9.00 – 9.30

Свечена сала / Ceremonial hall
9.30 – 10.00

СВЕЧЕНО ОТВОРАЊЕ / OPENING CEREMONY

Модератор: Билјана Ристовска-Јосифовска
Moderator: Biljana Ristovska-Josifovska

Поздравни обраќања / Greetings

акад. Љупчо Коцарев, претседател на Македонската академија на науките и уметностите
acad. Ljupčo Kocarev, President of Macedonian Academy of Sciences and Arts

акад. Драги Ѓоргиев, директор на Институтот за национална историја
acad. Dragi Ćorgiev, Director of Institute of National History

Пленарно предавање / Plenary lecture

акад. Катица Кулавакова (Скопје, С. Македонија)
БЕСЕДА за Димитрија Чуповски, Крсте Мисирков и Блаже Ристовски
acad. Katica Kulavkova (Skopje, N. Macedonia)
SERMON about Dimitrija Ćupovski, Krste Misirkov and Blaže Ristovski

10.00 – 10.10 Кафе-пауза / Coffee break

10.10- 11.45

ПЛЕНАРНА СЕСИЈА / PLENARY SESSION

Модератор: Зоранчо Малинов, Катерина Петровска-Кузманова
Moderator: Zorančo Malinov, Katerina Petrovska-Kuzmanova

Димитијар Пандев (Скопје, С. Македонија)

УЛОГАТА НА ЈАЗИКОТВОРЕЧКИТЕ ЛИЧНОСТИ ВО ИСТОРИСКИТЕ ПРОЦЕСИ (со посебен осврт врз јазикот и стилот на Блаже Ристовски)

Dimitar Pandev (Skopje, N. Macedonia)

THE ROLE OF LINGUISTIC-CREATIVE FIGURES IN THE HISTORICAL PROCESSES (with a Special Preview to the Language and Style of Blaže Ristovski)

Зоранчо Малинов (Скопје, С. Македонија)

ДЕЈНОСТА НА Д-Р БЛАЖЕ РИСТОВСКИ ВО ИНСТИТУТОТ ЗА ФОЛКЛОР СО ПОСЕБЕН АКЦЕНТ НА РАЗВОЈОТ НА ИНСТИТУТСКИОТ АРХИВ

Zorančo Malinov (Skopje, N. Macedonia)

THE ACTIVITY OF D-R BLAŽE RISTOVSKI IN THE INSTITUTE OF FOLKLORE WITH A SPECIAL FOCUS TO THE DEVELOPMENT OF THE INSTITUTE' ARCHIVE

Оксана Микиџенко (Киев, Украина)

УКРАИНИСТИЧКИТЕ СТУДИИ ВО НАСЛЕДСТВОТО НА БЛАЖЕ РИСТОВСКИ

Oksana Mykytenko (Kyiv, Ukraine)

UKRAINIAN STUDIES IN THE ACADEMIC HERITAGE OF BLAŽE RISTOVSKI

Катерина Петровска-Кузманова (Скопје, С. Македонија)

УЛОГАТА НА Д-Р БЛАЖЕ РИСТОВСКИ ВО РАЗВОЈОТ НА МАКЕДОНСКАТА ФОЛКЛОРИСТИКА

Katerina Petrovska-Kuzmanova (Skopje, N. Macedonia)

THE ROLE OF D-R BLAŽE RISTOVSKI IN THE DEVELOPMENT OF MACEDONIAN FOLKLORISTICS

Мишо Киџаноски (Скопје, С. Македонија)

**ОМАЖ ЗА ПОЧЕТНОТО ТВОРЕШТВО НА БЛАЖЕ РИСТОВСКИ ЗА
ЈАЗИКОТ И ЗА МАКЕДОНСКАТА ЛИТЕРАТУРНА ИСТОРИЈА**

Mišo Kitanoski (Skopje, N. Macedonia)

**HOMAGE TO BLAŽE RISTOVSKI'S INITIAL WORK ON LANGUAGE AND
MACEDONIAN LITERARY HISTORY**

Билјана Ристовска-Јосифовска (Скопје, С. Македонија)

**ПРЕНЕСУВАЊЕТО НА МОШТИТЕ НА ДИМИТРИЈА ЧУПОВСКИ ВО
МАКЕДОНИЈА**

Biljana Ristovska-Josifovska (Skopje, N. Macedonia)

THE TRANSFER OF DIMITRIJA ČUPOVSKI'S RELICS TO MACEDONIA

11.45 – 13.10 Ручек / Lunch

Свечена сала / Ceremonial hall

13.10 – 14.10

Модератор: Лилјана Гушевска

Moderator: Liljana Guševska

Лемпи Лиски, Тамаз Пуџкарадзе (Батуми, Грузија)

**ЖИВОТНИОТ ПАТ НА НАУЧНИКОТ И БОЖИОТ ЧОВЕК ЕКВТИМЕ
ТАКАИШВИЛИ**

Lempi Liski, Tamaz Putkaradze (Batumi, Georgia)

THE LIFE PATH OF THE SCIENTIST AND THE MAN OF GOD EKVTIME TAKAISHVILI

Вјачеслав Олицкиј (Суми, Украина)

**ОПОЗИЦИСКИТЕ СТАВОВИ НА ПРАВОСЛАВНОТО СВЕШТЕНСТВО НА
УКРАИНА ВО ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА ХХ ВЕК: НА ПРИМЕРОТ НА
ПАТРИЈАРХОТ ВОЛОДИМИР (РОМАЊУК)**

Vyacheslav Olickiy (Sumi, Ukraine)

**OPPOSITION ATTITUDES AMONG THE ORTHODOX CLERGY OF UKRAINE
IN THE SECOND HALF OF THE 20TH CENTURY: AT THE EXAMPLE OF
PATRIARCH VOLODYMYR (ROMANYUK)**

Никола Кирик (Скопје, С. Македонија)

**УЛОГАТА НА ОХРИДСКИОТ АРХИЕПИСКОП ЈОАСАФ II ВО
СТАБИЛИЗИРАЊЕТО НА ЕКОНОМСКАТА И ПОЛИТИЧКАТА СОСТОЈБА
НА ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЈА ВО ПЕРИОДОТ 1719-1745**

Nikola Kirić (Skopje, N. Macedonia)

**THE ROLE OF OHRID ARCHBISHOP JOASAF II IN STABILIZING THE ECONOMIC
AND POLITICAL SITUATION OF THE OHRID ARCHDIOCESE IN THE PERIOD
1719-1745**

Лилјана Гушевска (Скопје, С. Македонија)

**МИТРОПОЛИТОТ МЕЛЕТИЈ ПОМЕЃУ ИСТОРИСКИТЕ ФАКТИ И
НАРОДНАТА МЕМОРИЈА**

Liljana Guševska (Skopje, N. Macedonia)

**METROPOLITAN MELETIUS BETWEEN HISTORICAL FACTS AND POPULAR
MEMORY**

Ирада Баџирова (Баку, Азербејџан)

**ЖИВОТОТ И РАБОТАТА НА ЕДНА НЕОПРАВДАНО ЗАБОРАВЕНА ЈАВНА
ЛИЧНОСТ - АХМЕТ АХМЕДОВ**

Irada Baghirova (Baku, Azerbaijan)

**LIFE AND WORK OF AN UNDESERVEDLY FORGOTTEN PUBLIC FIGURE
-AKHMED AKHMEDOV**

14.10 – 14.20 Кафе-пауза / Coffee break

Амфитеатар / Amphetheater

13.10 – 14.10

Модератор: Билјана Ристовска-Јосифовска

Moderator: Biljana Ristovska-Josifovska

Вийтас Јанкаускас (Каунас - Вилниус, Литванија)

**ВЕЛИКИОТ КНЕЗ ГЕДИМИНАС ОД ЛИТВАНИЈА ПОМЕЃУ ЕПСКАТА И
ИСТОРИСКАТА МЕМОРИЈА**

Vytas Jankauskas (Kaunas-Vilnius, Lythvania)

**GRAND DUKE GEDIMINAS OF LITHUANIA BETWEEN EPIC AND HISTORICAL
MEMORY**

Маријам Чхарџишвили (Тбилиси, Грузија)

ИСТОРИСКИТЕ ЛИЧНОСТИ И СОЗДАВАЊЕТО НАЦИОНАЛНИ ИДЕНТИТЕТИ: СЛУЧАЈОТ СО ГРУЗИЈА

Mariam Chkhartishvili (Tbilisi, Georgia)

HISTORICAL FIGURES AND MAKING OF NATIONAL IDENTITIES: CASE OF GEORGIA

Александра Валосина (Минск, Белорусија)

УЛОГАТА НА ВАЛДЕЗ ОД ЛИОН ВО ФОРМИРАЊЕТО НА САМОИДЕНТИФИКАЦИСКАТА МЕМОРИЈА СРЕДНОВЕКОВНИ ВАЛДЕНЗИ: ЕВОЛУЦИЈА ОД ВИСТИНСКИ СОВРЕМЕНИК ВО ЕДНАКОВ НА АПОСТОЛИТЕ

Aliaksandra Valodzina (Minsk, Belarus)

THE ROLE OF VALDES OF LYON IN THE FORMATION OF THE SELF-IDENTIFICATION MEMORY OF THE MEDIEVAL WALDENSES: EVOLUTION FROM THE REAL COEVAL TO COEQUAL WITH THE APOSTLES

Соџо Кадаџишвили (Тбилиси, Грузија)

УЛОГАТА НА ЃОРЃИ АТОНИТ И ЃОРЃИ МАЛИОТ ВО ФАЛСИФИКУВАЊЕТО НА ГРУЗИСКАТА КОЛЕКТИВНА МЕМОРИЈА

Sopio Kadagishvili (Tbilisi, Georgia)

THE ROLE OF GIORGI THE ATTHONITE AND GIORGI THE MINOR IN FORGING OF GEORGIAN COLLECTIVE MEMORY

Конџанџин Помџилиу-Николае (Букурешт, Романија)

СПОРТСКИТЕ СВЕЗДИ КАКО ИСТОРИСКИ ЛИЧНОСТИ. СЛУЧАЈ ЗА ИСТРАЖУВАЊЕ: РОМАНИЈА

Constantin Pompiliu-Nicolae (Bucarest, Romania)

SPORT STARS AS HISTORICAL FIGURES. CASE STUDY: ROMANIA

14.10 – 14.20 Кафе-пауза / Coffee break

Свечена сала / Ceremonial hall

14.20 – 15.20

Модератор: Катерина Младеновска-Ристовска

Moderator: Katerina Mladenovska-Ristovska

Ганка Цвејанова (Скопје, С. Македонија)

**КРСТЕ П. МИСИРКОВ: ОСНОВОПОЛОЖНИК НА МАКЕДОНСКИОТ
СОЦИОЛОШКИ ДИСКУРС**

Ganka Cvetanova (Skopje, N. Macedonia)

**KRSTE P. MISIRKOV: THE FOUNDING FATHER OF THE MACEDONIAN
SOCIOLOGICAL DISCOURSE**

Дамјан Донеv (Скопје, С. Македонија)

**МАРГАРИТИС ДИМИЦАС (1830-1903): НАЈСТАРИОТ КЛАСИЧАР И
АРХЕОЛОГ ОД МАКЕДОНИЈА**

Damjan Donev (Skopje, N. Macedonia)

**MARGARITIS DIMICAS (1830-1903): THE OLDEST CLASSICIST AND
ARCHAEOLOGIST FROM MACEDONIA**

Катерина Младеновска-Ристовска (Скопје, С. Македонија)

ТВОРЕЧКИОТ ПРОФИЛ НА МИХАИЛ Д. ПЕТРУШЕВСКИ

Katerina Mladenovska-Ristovska (Skopje, N. Macedonia)

CREATIVE PROFILE OF MIHAIL D. PETRUŠEVSKI

Манучар Лорија, Тамила Ломтаидзе (Батуми, Грузија)

**ОСОБНОСТИ НА РАЗВОЈОТ НА ГРУЗИСКОТО ЕТНОГРАФСКО
РАЗМИСЛУВАЊЕ: ТЕРЕНСКА ЕТНОГРАФСКА ФОТОХРОНИКА
(ВИЗУЕЛНИ АНТРОПОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА)**

Manuchar Loria, Tamila Lomtadze (Batumi, Georgia)

**PECULIARITIES OF THE DEVELOPMENT OF GEORGIAN ETHNOGRAPHIC
THINKING: FIELD ETHNOGRAPHIC PHOTOCRONICLE (VISUAL ANTHRO-
POLOGICAL RESEARCH)**

Кристијана Димовска (Скопје, С. Македонија)

**ТЕОРИСКО-МЕТОДОЛОШКИ ПАРАЛЕЛИ: БОНЕ ВЕЛИЧКОВСКИ И
ТВРТКО ЧУБЕЛИЌ И НИВНИТЕ ПРИДОНЕСИ ЗА ПАРЕМИОЛОГИЈАТА**

Kristina Dimovska (Skopje, N. Macedonia)

**THEORETICAL-METHODOLOGICAL PARALLELS: BONE VELIČKOVSKI AND
TVRTKO ČUBELIĆ AND THEIR CONTRIBUTION TO THE PAREMIOLOGY**

15.20 - 15.30 Кафе-пауза / Coffee break

Амфитеатр / Amphetheater

14.20 - 15.20

Модератор: Невен Радически

Moderator: Neven Radičeski

Рубинчо Белчески (Прилеп, С. Македонија)

ПРИЛЕПЧАНЕЦОТ АЛИ ФЕТИ ОКЈАР (1880-1943)

Rubinčo Belčeski (Prilep, N. Macedonia)

ALI FETI OKJAR FROM PRILEP (1880-1943)

Наташа Диденко (Скопје, С. Македонија)

**СЕРГЕЈ МИХАЈЛОВ - РУСКИОТ ЕМИГРАНТ ВО МАКЕДОНСКАТА
МУЗИЧКА КУЛТУРА**

Nataša Didenko (Skopje, N. Macedonia)

**SERGEJ MIHAJLOV - THE RUSSIAN EMIGRANT IN THE MACEDONIAN
MUSICAL CULTURE**

Сашо Додевски (Скопје, С. Македонија)

**ЛОРЕНС ИГЛБЕРГЕР (ЛОРЕНС ОД МАКЕДОНИЈА) - ДИПЛОМАТ,
ПОЛИТИЧАР И ХУМНИСТ (60 ГОДИНИ ОД СКОПСКИОТ ЗЕМЈОТРЕС)**

Sašo Dodevski (Skopje, N. Macedonia)

**LAWRENCE EAGLEBERGER (LAWRENCE OF MACEDONIA) - DIPLOMAT,
POLITICIAN AND HUMANIST (60 YEARS SINCE THE SKOPJE EARTHQUAKE)**

Невен Раѓически (Скопје, С. Македонија)

ВЕНКО МАРКОВСКИ ВО СЕЌАВАЊАТА НА КРСТЕ ЦРВЕНКОВСКИ

Neven Radičeski (Skopje, N. Macedonia)

VENKO MARKOVSKI IN THE MEMORIES OF KRSTE CRVENKOVSKI

Данијел Раговиќ (Белград, Србија)

БИТКАТА ЗА СЕЌАВАЊЕ - ЈОВАН РИСТИЌ КАКО НЕГОВ СОПСТВЕН ИСТОРИЧАР

Danijel Radović (Belgrade, Serbia)

THE BATTLE FOR REMEMBRANCE - JOVAN RISTIĆ AS HIS OWN HISTORIAN

15.30 - 15.40 Кафе-пауза / Coffee break

Свечена сала / Ceremonial hall

15.30 - 16.30

Модератор: Македонка Митрова

Moderator: Makedonka Mitrova

Александар Трајановски (Скопје, С. Македонија)

ВИКТОР БЕРАР ЗА МАКЕДОНИЈА И МАКЕДОНСКОТО ПРАШАЊЕ НА ПОЧЕТОКОТ НА XX ВЕК (ПО ПОВОД 100-ГОДИШНИНАТА ОД ФРАНКОФОНИЈАТА)

Aleksandar Trajanovski (Skopje, N. Macedonia)

VICTOR BERAR FOR MACEDONIA AND MACEDONIAN QUESTION IN THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY (IN OCCASION OF THE 100TH ANNIVERSARY OF FRANCOPHONIE)

Македонка Миџрова (Скопје, С. Македонија)

ПЕТАР МАНЏУКОВ (1878-1966): ЕДЕН ЖИВОТЕН ВЕК - ДВЕ ВРВИЦИ

Makedonka Mitrova (Skopje, N. Macedonia)

PETAR MANDZUKOV (1878-1966): ONE LIFETIME - TWO STRINGS

Алирами Ибраими (Гостивар, С. Македонија)

**ЖИВОТОТ И ДЕЛОТО НА ПОЕТОТ И ПИСАТЕЛ ЈАХЈА КЕМАЛ БЕЈАТЛИ
ОД СКОПЈЕ**

Alirami Ibraimi (Gostivar, N. Macedonia)

**LIFE AND WORK OF THE POET AND WRITER ЈАНЈА КЕМАЛ БЕЈАТЛИ FROM
SKOPJE**

Зејни Мазлами (Тетово, С. Македонија)

**УЛОГАТА НА АЛБАНСКИТЕ ПЕРРОДБЕНИЦИ ОД МАКЕДОНИЈА ЗА
ПРОСВЕТА НА МАЈЧИН ЈАЗИК (1895-1912)**

Zejni Mazlami (Tetovo, N. Macedonia)

**THE ROLE OF THE ALBANIAN REVIVALISTS FROM MACEDONIA FOR THE
EDUCATION IN MOTHER TONGUE (1895-1912)**

Амфитеатар / Amphetheater

15.30 - 16.30

Модератор: Драги Ѓорѓиев

Moderator: Dragi Ğorgiev

Марина Арошидзе, Нино Арошидзе (Батуми, Грузија)

ПРЕВЕДУВАЧИТЕ КАКО МЕДИЈАТОРИ НА НАУЧНИОТ НАПРЕДОК

Marina Aroshidze, Nino Aroshidze (Batumi, Georgia)

TRANSLATORS AS MEDIATORS SCIENTIFIC PROGRESS

Драѓи Ѓорѓиев (Скопје, С. Македонија)

**УЛОГАТА НА ПРЕВЕДУВАЧИТЕ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК НА ОСМАНЛИСКИТЕ
ДОКУМЕНТИ ВО РАЗВОЈОТ НА МАКЕДОНСКАТА ОСМАНИСТИКА**

Dragi Ğorgiev (Skopje, N. Macedonia)

**THE ROLE OF THE MACEDONIAN TRANSLATORS OF OTTOMAN DOCUMENTS
IN THE DEVELOPMENT OF MACEDONIAN OTTOMAN STUDIES**

Сунчица Трифуновска-Јаниќ (Гостивар, С. Македонија)

**УЛОГАТА НА СРЕДНОВЕКОВНИТЕ ПРЕВЕДУВАЧИ ВО МАКЕДОНСКАТА
ПРЕВОДНА КНИЖЕВНОИСТОРИСКА ТРАДИЦИЈА**

Sunčica Trifunovska-Janić (Gostivar, N. Macedonia)

THE ROLE OF MEDIEVAL TRANSLATORS IN THE MACEDONIAN TRANSLATING LITERATURE-HISTORICAL TRADITION

Славица Пејровска-Ѓорѓевска (Скопје, С. Македонија)

УЛОГАТА НА СРЕДНОВЕКОВНИТЕ КНИЖЕВНИ ТВОРЦИ ВО ОБЛИКУВАЊЕТО НА СЕЌАВАЊЕТО ЗА МАКЕДОНСКИТЕ СВЕТЦИ ПРЕКУ НИВНИТЕ ХАГИОГРАФСКИ СОСТАВИ

Slavica Petrovska-Ѓorѓevska (Skopje, N. Macedonia)

THE ROLE OF THE MEDIEVAL LITERATURE AUTHORS IN THE SHAPING OF THE MEMORY OF THE MACEDONIAN SAINTS THROUGH THEIR HAGIOGRAPHIC TEXTS

Хайуна Халваши (Батуми, Грузија)

ОСОБЕНОСТИТЕ НА ПРЕВОДОТ НА ДЕЛОВНИТЕ УНИФИЦИРАНИ ДОКУМЕНТИ

Hatuna Halvashi (Batumi, Georgia)

PARTICULARITIES IN THE TRANSLATION OF BUSINESS UNIFIED DOCUMENTS

7 НОЕМВРИ / 7 NOVEMBER

Свечена сала / Ceremonial hall

9.30 - 10.30

Модератор: Владимир Јанев

Moderator: Vladimir Janev

Александра Николоска (Скопје, С. Македонија)

УЛОГАТА НА ДИНАСТИЈАТА НА АНТОНИНИТЕ ВО СТИБЕРА

Aleksandra Nikoloska (Skopje, N. Macedonia)

THE INVOLVEMENT OF THE ANTONINE DYNASTY IN STYBERRA

Катерина Мирчевска (Скопје, С. Македонија)

**ЖЕНСКИОТ ДИСКУРС НА МОЌТА: ЕВДОКИЈА ФОТЕВА - ВЕРА И
ГРАЃАНСКАТА ВОЈНА ВО ГРЦИЈА**

Katerina Mirčevska (Skopje, N. Macedonia)

**WOMAN DISCOURSE OF POWER: EVDOKIJA FOTEVA-VERA AND THE CIVIL
WAR IN GREECE**

Лариса Вахнина (Кијев, Украина)

**ПРАШАЊЕТО ЗА КУЛТУРНАТА АДАПТАЦИЈА И МЕМОРИЈА НА
УКРАИНСКИТЕ ЖЕНИ БЕГАЛЦИ ВО ПОЛСКА ЗА ВРЕМЕ НА РУСКО-
УКРАИНСКАТА ВОЈНА**

Larysa Vakhnina (Kyiv, Ukraine)

**THE ISSUE OF CULTURAL ADAPTATION AND MEMORY OF UKRAINIAN
REFUGEES WOMEN IN POLAND THE TIME OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR**

Љубица Јанчева (Скопје, С. Македонија)

**РОДОВИОТ АСПЕКТ ВО УРБАНАТА ИСТОРИЈА НА ГРАД СКОПЈЕ: РОСА
ПЛАВЕВА И НАКИЕ БАЈРАМ**

Ljubica Jančeva (Skopje, N. Macedonia)

**THE GENDER ASPECT IN THE URBAN HISTORY OF THE CITY OF SKOPJE:
ROSA PLAVEVA AND NAKIE BAJRAM**

Стефан Васев (Скопје, С. Македонија)

**УЛОГАТА НА АНТИФАШИСТИЧКИОТ ФРОНТ НА ЖЕНИТЕ ЗА
РАЗВОЈОТ НА ЖЕНСКОТО ДВИЖЕЊЕ И ЕМАНЦИПАЦИЈАТА НА
ЖЕНИТЕ**

Stefan Vasev (Skopje, N. Macedonia)

**THE ROLE OF THE WOMEN'S ANTI-FASCIST FRONT FOR THE DEVELOPMENT
OF THE WOMEN'S MOVEMENT AND THE EMANCIPATION OF WOMEN**

Владимир Јанев (Скопје, С. Македонија)

**УЛОГАТА НА ЖАМИЛА КОЛОМОНОС ВО ПРОЦЕСОТ НА
ВОЗОБНОВУВАЊЕ НА ЕВРЕЈСКАТА ЗАЕДНИЦА ВО МАКЕДОНИЈА ВО
ПЕРИОДОТ ПО ВТОРАТА СВЕТСКА ВОЈНА**

Vladimir Janev (Skopje, N. Macedonia)

**THE ROLE OF ŽAMILA KOLOMONOS IN THE PROCESS OF RENEWING OF
THE JEWISH COMMUNITY IN MACEDONIA IN THE PERIOD AFTER THE
SECOND WORLD WAR**

10.30 – 10.40 Кафе-пауза / Coffee break

Амфитеатар / Amphetheater

9.30 - 10.30

Модератор: Вера Гошева

Moderator: Vera Goševa

Вера Гошева (Скопје, С. Македонија)

РЕВОЛУЦИОНЕРНАТА ДЕЈНОСТ НА МИШО ШКАРТОВ (1884–1936)

Vera Goševa (Skopje, N. Macedonia)

REVOLUTIONARY ACTIVITY OF MIŠO ŠKARTOV (1884–1936)

Александар Литовски (Скопје, С. Македонија)

ЗА БОРБЕНАТА БИОГРАФИЈА НА ПАРТИЗАНОТ ДОЈЧИН АПЧЕВСКИ

Aleksandar Litovski (Skopje, N. Macedonia)

ABOUT THE COMBAT BIOGRAPHY OF THE PARTISAN DOJČIN APČEVSKI

Димитџар Љоровски (Скопје, С. Македонија)

КОЈ ГО УБИ ПАВЛОС МЕЛАС?: СОЗДАВАЊЕТО НА НАЦИОНАЛЕН ХЕРОЈ

Dimitar Ljorovski (Skopje, N. Macedonia)

WHO KILLED PAVLOS MELAS?: CREATION OF A NATIONAL HERO

Евџениј Литовски (Битола, С. Македонија)

**УЛОГАТА НА АНДРЕА ЧИПОВ ВО МАКЕДОНСКАТА РЕВОЛУЦИОНЕРНА
БОРБА (ДЕЈНОСТ И ЛИЧНИ СВЕДОШТВА)**

Evgenij Litovski (Bitola, N. Macedonia)

**THE ROLE OF ANDREJ ČIROV IN THE MACEDONIAN REVOLUTIONARY
STRUGGLE (ACTIVITY AND PERSONAL TESTIMONIES)**

Мирослав Радивојевиќ (Белград, Србија)

**ИНТЕЛЕКТУАЛЦИТЕ И ПОЧЕТОКОТ НА БОМБАРДИРАЊЕТО НА
НАТО ВРЗ СР ЈУГОСЛАВИЈА?**

Miroslav Radivojević (Belgrade, Serbia)

**INTELLECTUALS AND THE BEGINNING OF THE NATO BOMBING OF FR
YUGOSLAVIA**

10.30 – 10.40 Кафе-пауза / Coffee break

Свечена сала / Ceremonial hall

10.40 - 12.00

Модератор: Драган Зајковски

Moderator: Dragan Zajkovski

Сашо Цвешковски (Скопје, С. Македонија)

ЗОГРАФОТ СЕРАФИМ ОД ОХРИД

Sašo Cvetkovski (Skopje, N. Macedonia)

ZOGRAF SERAFIM FROM OHRID

Александра Кузман (Скопје, С. Македонија)

**ЛИКОТ НА КЛИМЕ САДИЛО (1881-1965) ВО КОЛЕКТИВНАТА МЕМОРИЈА
НА ОХРИЃАНИ**

Aleksandra Kuzman (Skopje, N. Macedonia)

**THE IMAGE OF KLIME SADILO (1881-1965) IN THE COLLECTIVE MEMORY
OF CITIZENS OF OHRID**

Соња Новотни, Михајло Марковиќ (Тетово, С. Македонија)

**КУЛТОТ НА СВ. КИРИЛ И СВ. МЕТОДИЈ ВО КОЛЕКТИВНАТА МЕМОРИЈА
НА МАКЕДОНЦИТЕ**

Sonja Novotni, Mihajlo Markoviќ (Tetovo, N. Macedonia)

**THE CULT OF ST. CYRIL AND ST. METHODIUS IN THE COLLECTIVE MEMORY
OF MACEDONIANS**

Александар Манојловски (Скопје, С. Македонија)

**СВЕДОШТВАТА НА МОРИЦ РОМАНО КАКО ИЗВОР ЗА ИСТОРИЈАТА НА
ЕВРЕЈСКАТА ВЕРСКА ОПШТИНА ВО БИТОЛА**

Aleksandar Manojlovski (Skopje, N. Macedonia)

**THE TESTIMONIES OF MORITZ ROMANO AS A SOURCE FOR THE HISTORY
OF THE JEWISH RELIGIOUS MUNICIPALITY IN BITOLA**

Драѓан Зајковски (Скопје, С. Македонија)

**СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ ВО БАЛКАНСКАТА КОЛЕКТИВНА
МЕМОРИЈА**

Dragan Zajkovski (Skopje, N. Macedonia)

SAINT KLIMENT OF OHRID IN THE BALKAN COLLECTIVE MEMORY

Христијан Цветковски (Скопје, С. Македонија)

**ЗНАЧЕЊЕТО НА ДИМИТАР КНЕЗ КРАТОВСКИ ВО ИСТОРИЈАТА НА
МАКЕДОНИЈА ОД XVI ВЕК**

Hristijan Cvetkovski (Skopje, N. Macedonia)

**THE SIGNIFICANCE OF DIMITAR PRINCE KRATOVSKI IN THE HISTORY OF
MACEDONIA FROM THE 16TH CENTURY**

12.10 - 13.30 Ручек / Lunch

Амфитеатар / Amphetheater

10.40 - 12.00

Модертор: Александар Симоновски

Moderator: Aleksandar Simonovski

Марија Панчевска (Скопје, С. Македонија)

ВИЗУЕЛИЗАЦИЈА НА ИСТОРИЈАТА СО ЕДУКАТИВНИ ЦЕЛИ (НА ПРИМЕРОТ НА ЕДНО ИМАГИНАРНО ИНТЕРВЈУ СО ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ)

Marija Pandevska (Skopje, N. Macedonia)

VISUALIZATION OF HISTORY WITH EDUCATIVE PURPOSES (ON THE EXAMPLE OF AN IMAGINARY INTERVIEW WITH GOCE DELCEV)

Миљенко Хајдаровиќ (Осијек, Хрватска)

ВРАЌАЊЕ НА ЖЕНСКИТЕ НАРАТИВИ: РОДОВА ЕДНАКВОСТ ВО УЧЕБНИЦИТЕ ПО ХРВАТСКА ИСТОРИЈА

Miljenko Hajdarović (Osijek, Croatia)

RECLAIMING WOMEN'S NARRATIVES: GENDER EQUALITY IN CROATIAN HISTORY TEXTBOOKS

Игор Јанев (Скопје, С. Македонија)

КОНЦЕПТОТ НА УЛОГАТА НА ИСТОРИСКИТЕ ЛИЧНОСТИ ВО ИСТОРИЈАТА УПОТРЕБЕН ВО ГИМНАЗИСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Igor Janev (Skopje, N. Macedonia)

THE CONCEPT OF THE ROLE OF HISTORICAL FIGURES IN HISTORY USED IN HIGH SCHOOL EDUCATION

Александра Фосџиков (Белград, Србија), Бобан Петровски (Скопје, С. Македонија)

ПРЕДИЗВИЦИ ЗА УПОТРЕБА НА ГЕНЕРАТИВНАТА ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА (AI) ВО ИСТРАЖУВАЊЕТО НА ЛИЧНОСТИТЕ ОД НАЦИОНАЛНАТА ИСТОРИЈА

Aleksandra Fostikov (Belgrade, Serbia), Boban Petrovski (Skopje, N. Macedonia)

CHALLENGES OF USING GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI) IN THE 'RESEARCH' OF PERSONAS FROM THE NATIONAL HISTORY

12.10 - 13.30 Ручек / Lunch

Свечена сала / Ceremonial hall
13.30 - 14.30

Модератор: Армен Жарноски
Moderator: Armen Žarnoski

Ејуј Кул (Анкара, Турција)

**УЛОГАТА НА ИСТОРИСКИТЕ ЛИЧНОСТИ ВО ОКУПАЦИЈАТА НА СКОПЈЕ
И МИГРАЦИЈАТА ОД ГРАДОТ ПО ОПСАДАТА НА ВИЕНА ВО 1683
ГОДИНА**

Eyüp Kul (Ankara, Turkey)

**ROLE OF THE HISTORICAL FIGURES IN THE OCCUPATION OF SKOPJE AND
THE MIGRATION FROM THE CITY AFTER THE SIEGE OF VIENNA IN 1683**

Армен Жарноски (Скопје, С. Македонија)

**ЕКОНОМСКО-ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ПРОЕКТИ НА АБДУЛХАМИД II
ВО МАКЕДОНИЈА ВО КРАЈОТ НА XIX И ПОЧЕТОКОТ ОД XX ВЕК**

Armen Žarnoski (Skopje, N. Macedonia)

**THE ECONOMIC-INFRASTRUCTURAL PROJECTS OF ABDULHAMID II IN
MACEDONIA AT THE END OF THE 19TH AND THE BEGINNING OF THE 20TH
CENTURY**

Емел Шериф Мифџар (Скопје, С. Македонија)

**ЕКОНОМСКИ, КУЛТУРЕН И ОБРАЗОВЕН ПРИДОНЕС НА ИСА БЕГ ВО
СКОПЈЕ ЗА ВРЕМЕ НА ОСМАНЛИСКОТО ВЛАДЕЕЊЕ**

Emel Sherif Miftar (Skopje, N. Macedonia)

**ECONOMIC, CULTURAL AND EDUCATIONAL CONTRIBUTION OF ISA BEY IN
SKOPJE DURING THE OTTOMAN RULING**

Јетон Доко (Скопје, С. Македонија)

СКОПЈЕ И ОХРИД ВО МЕМОАРИТЕ НА МУНЕВЕРА ХАЏИШЕХОВИЌ

Jeton Doko (Skopje, N. Macedonia)

SKOPJE AND OHRID IN THE MEMOIRS OF MUNEVERA HADŽIŠEHOVIĆ

Кафе-пауза / Coffee break

Амфитеатар / Amphetheater

13.30 - 14.30

Модератор: Наташа Диденко

Moderator: Nataša Didenko

Александар Симоновски (Скопје, С. Македонија)

**МЕТОДИТЕ НА ДРЖАВНАТА БЕЗБЕДНОСТ ЗА СЛЕДЕЊЕТО НА АКАД.
БОЖИДАР ВИДОЕСКИ ВО ПЕРИОДОТ 1945 - 1985 ГОДИНА**

Aleksandar Simonovski (Skopje, N. Macedonia)

**METHODS OF THE STATE SECURITY FOR THE MONITORING OF ACAD.
BOŽIDAR VIDOESKI IN THE PERIOD 1945 - 1985**

Зураб Тармаџаџе (Тбилиси, Грузија)

**ОБЛИКУВАЊЕ И „ДЕКОНСТРУКЦИЈА“ НА ИКОНАТА НА СТАЛИН:
ВО СОВЕТСКА И ПОСТСОВЕТСКА ГРУЗИЈА**

Zurab Targamadze (Tbilisi, Georgia)

**SHAPING AND “DECONSTRUCTION” OF STALIN’S ICON: IN SOVIET AND
POST-SOVIET GEORGIA**

Еда Ситарова Тахир (Скопје, С. Македонија)

**„ЗАБЛУДИ И СУЕВЕРИЈА“: УЛОГАТА НА ЕТНОЛОЗИТЕ ВО ПРОЦЕСОТ
НА ЗДРАВСТВЕНАТА ПРОСВЕТА ВО СОЦИЈАЛИСТИЧКА ЈУГОСЛАВИЈА**

Eda Starova Tahir (Skopje, N. Macedonia)

**“MISCONCEPTIONS AND SUPERSTITIONS”: THE ROLE OF ETHNOLOGISTS
IN THE PROCESS OF HEALTH EDUCATION IN SOCIALIST YUGOSLAVIA**

Петр Гуленко (Прага, Чешка)

**„НЕ ПОСТОЈАТ КОНКРЕТНИ МЕРКИ ЗА БОРБА ПРОТИВ БОЛЕСТИТЕ“:
НИКОЛАЈ СЕМАШКО И „НЕЗАБЕЛЕЖЛИВАТА“ ЕПИДЕМИЈА НА
ШПАНСКИОТ ГРИП ВО СОВЕТСКА РУСИЈА (1918-1919)**

Petr Gulenko (Prague, Czechia)

**‘NO SPECIFIC MEASURES OF DISEASE FIGHTING EXIST’: NIKOLAI
SEMASHKO AND THE ‘INCONSPICUOUS’ EPIDEMIC OF THE SPANISH FLU
IN SOVIET RUSSIA (1918-1919)**

Валенти́но Димитровски (Скопје, С. Македонија)

УБИСТВЕНИ ИДЕНТИТЕТИ

Valentino Dimitrovski (Skopje, N. Macedonia)

MURDEROUS IDENTITIES

Кафе-пауза / Coffee break

АМФИТЕАТАР / AMPHETHEATR

15.00

ЗАКЛУЧНИ ЗБОРОВИ / CONCLUDING WORDS

8 НОЕМВРИ / 8 NOVEMBER

10.00 - 12.00

Промоција на публикации / Promotion of publications

**ДУХОВНАТА И МАТЕРИЈАЛНАТА КУЛТУРА НИЗ ПРОЦЕСИ И
ЛИЧНОСТИ ОД МАКЕДОНИЈА (XVIII - XX ВЕК)**

**SPIRITUAL AND MATERIAL CULTURE THROUGH PROCESSES AND PERSON-
ALITIES FROM MACEDONIA (XVIII - XX CENTURY)**

Редактор акад. Драги Ѓоргиев, Македонска академија на науките и
уметностите, Скопје, 2023

Editor: acad. Dragi Ğorgiev, Macedonian Academy of Sciences and the Arts,
Skopje, 2023

Промотор: Сашо Цветковски, доп. член

Promoter: Sašo Cvetkovski, corr. member

РАСКАЖУВАЧИ, СОБИРАЧИ И ИСТРАЖУВАЧИ

STORYTELLERS, COLLECTORS AND RESEARCHERS

Автор: проф. д-р Танас Вражиновски, ПАНИЛИ, Скопје, 2023

Author: prof. dr. Tanas Vražinovski, PANILI, Skopje, 2023

Промотор: проф. д-р Ермис Лафазановски

Promoter: prof. dr. Ermis Lafazanovski

12.00

ЗАВРШНО ОБРАЌАЊЕ / CLOSING ADDRESS

13.00

СВЕЧЕНО ПОЛОЖУВАЊЕ ЦВЕЌЕ

**на гробовите на Димитрија Чуповски и на акад. Блаже Ристовски
(Градските гробишта „Бутел“ во Скопје)**

**Ceremonial laying of flowers
on the graves of Dimitria Ćupovski and acad. BlaŹe Ristovski (City
Cemetery “Butel” in Skopje)**

**Местото на одржување на настанот е Македонската академија
на науките и уметностите (Свечена сала и Амфитеатар)**

**Venue of the event is the Macedonian Academy of Sciences and Arts
(Ceremonial hall and Ampheteater)**

**Излагањето на рефератите е ограничено на 10 минути
The presentation of the papers is limited to 10 minutes**



**This conference is funded within the project
“Knowledge Exchange and Academic Cultures in the Humanities:
Europe and the Black Sea Region, late 18th – 21st Centuries.”
This project has received funding from the European Union’s
Horizon 2020 research and innovation programme under grant
agreement No. 734645.**